

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

Философия – профилирана подготовка

26.08.2022 г.

ВАРИАНТ 2

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Въпрос	Отговор	Точки
1	В	1
2	А	1
3	Б	1
4	Г	1
5	Б	1
6	А	1
7	Б	1
8	Г	1
9	Б	1
10	Г	1
11	Г	1
12	В	1
13	Б	1
14	Г	1
15	Б	1
16	В	1
17	Б	1
18	В	1
19	А	1
20	Б	1

Задача 21 – 2 точки

1. рационализъм; 2. емпиризъм

Задача 22. – 2 точки

Например: През зимния сезон пия всеки ден витамин С, защото така ми препоръча аптекаря от кварталната аптека.

Възможни са много други отговори.

Задача 23. – 2 точки

А) агресивен (доминиращ) стил на поведение; агресия

Б) Петър не прекъсва съученика си, приема и допуска правото на другия да има различна гледна точка, но изразява несъгласие си.

Задача 24. – 3 точки

Жан Пиаже, Лорънс Колбърг, Ерик Ериксон

при три верни отговора - 3 т.

при два верни отговора - 2 т.

при един верен отговор или при неспазване на условието, като са посочени повече от 3 имена) - 1 т.

при грешни отговори или без отговор- 0 т.

Задача 25. – 4 точки

Теза: Истината и грешката са в съждението/в мисълта за нещата, а не в предмета или сетивата.

Задача 26. – 5 точки

Верен отговор: монархия, полития, аристокрация, тирания, олигархия

Задача 27. – 6 точки

Възможен отговор: Витрувианският човек“ е пример за обективизъм в разбирането за красивото, защото красотата на човешкото тяло се търси в определено съотношение между неговите части, което може да бъде математически пресметнато (т. нар. „златно сечение“). Самото тяло притежава свойството, частите му да са в определено хармонично съотношение. Предполага се обективна (материална) основа за оценката на човешкото тяло като красиво.

Задача 28. - 4 точки

Човешкото познание е интерпретация на света чрез езика. Езикът е „речник назаем“, система от значения, чрез които ние опознаваме света непряко. Езикова интерпретация на света е философско занимание

Задача 29. – 5 точки

Философията е универсална – всеки човек философства, защото интерпретира езиково реалността. Философията предоставя набор от значения за тази интерпретация като измисля нови думи или нови значения на познати думи, които хората използват, за да познаят себе си и света, за да се разбират с другите и да разбират себе си.

Задача 30. - 6 точки

Философите от миналото помагат да тълкуваме днешния свят, днешните философи създават значенията, които ще бъдат използвани от бъдещите поколения за техните интерпретации на света; създава лексиката и семантиката на бъдещите интерпретации на

света; философите оформят представите за битието и моралния идеал на следващите поколения; създават надежда и възможност за по-добър живот заедно.

Задача 31. - 6 точки (допустимо разминаване 2 т.)

Целта на въпроса е към значението на образованието като се търси ясна теза и адекватна обосновка. Елементи от отговора могат да бъдат различаването на качеството на интерпретациите на света, нуждата от образование, която да помогне да се изразяваме по-добре чрез езика и да разбираме другите и себе си.

Може да се очаква препратка към херменевтиката (различаването на качеството на интерпретациите; текст и контекст) или други текстове за значението на образованието.

Може да се очакват аргументи, свързани с личния ученически опит на зрелостника и разбиранията му за „ползата“ от образованието.

Възможни са и други отговори.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

1. Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложена/и във фрагмента – до **5** точки;
2. Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
3. Ниво на употреба и владееене на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
4. Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
5. Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки

Казус

Критерий	Точки макс.
Описва и използва при анализа дадената/наличната информация за фактите и обстоятелствата в конкретната ситуация <i>Отговор: Точно предаване на фактологията по проблема – къде има най-много деца „евросираци“, включване на думата в Речника на новите думи на БАН, процент на деца с родители в чужбина; финансова подкрепа от родителите, лоши условия на труд в чужбина. Оценката се сваля при объркани имена и отношения и/или ситуация.</i>	2
Описва участниците в казуса и анализира техните възгледи/ценности/интереси и отношения <i>Отговори: Максимален брой точки при правилно предадени позиции и отношения на участниците (родители, деца „евросираци“ и техните близки и роднини; анализ на заинтересованите страни – училище, държава и държавни институции) Оценката се намалява при наличието на объркване и неточности.</i>	2
Формулира проблем/въпрос/конфликт/дилема в казуса	3

<p><i>Отговор: Какво е влиянието на родителското отсъствие върху развитието на децата? Какви ценности са в основата на семейството и как те се променят в „транснационалното семейство“? Трябва ли родителите да оставят децата си и да търсят работа в чужбина? Кои са причините и факторите, които водят до такова решение? Каква е ролята на държавата?</i></p> <p><i>Възможни са и други отговори.</i></p> <p><i>Оценката се намалява при наличието на объркване и неточности при формулирането на проблем за анализ.</i></p>	
<p>Разпознава психологически, етически, естетически, философски или научни възгледи/теории, които обясняват позициите на участниците или конфликта между тях</p> <p><i>Отговор: 8 т. – интерпретация на казуса през четирите насочващи въпроси: използва в анализа и аргументацията поне две етически или психологически понятия/теории (например ценности, семейство, транснационално семейство и „евросираци“, егоизъм и алтруизъм; дълг и полза, деонтология и утилитаризъм, дилема, отношения родители – деца, потребности и мотиви, личностно развитие, подкрепа, фактори и причини и др.).</i></p> <p><i>Оценката се намалява съобразно степенята, в която не са изпълнени максималните критерии. (Например според това, колко от насочващите въпроси са коментирани в анализа)</i></p>	8
<p>Формулира алтернативни позиции и решения (минимум две – напр. от гледна точка на различни участници/страни в казуса)</p> <p><i>Отговор: Максимален брой точки според критерия</i></p> <p><i>6 т. – разгледани са и двете възможни алтернативи – работа в чужбина и в България + не само от страна на родителите, но и на децата и други засегнати страни</i></p> <p><i>4 т. – посочени са двете алтернативи, но са разгледани само от една гледна точка (на родителите)</i></p> <p><i>2 т. – посочено е само едно решение</i></p>	6
<p>Преценява предимствата и недостатъците, включително последиците на алтернативните решения –</p> <p><i>4 т. ако са анализирани предимствата и недостатъците на решението за работа в чужбина от всички споменати в насоките страни</i></p> <p><i>3 т. – ако са анализирани предимства и недостатъци, но непълни и неточно формулирани</i></p> <p><i>2 т. – ако са анализирани само предимства или само недостатъци</i></p> <p><i>1 т. – неясен отговор, далечно свързан с критерия</i></p>	4
<p>Избира най-подходящото решение и обосновава избора си/формулира и обосновава лична позиция</p> <p><i>Отговор: Максимален брой точки при аргументиран избор на „най-подходящото“ решение, каквото и да е то според ученика</i></p> <p><i>4 т. при формулиран, но неаргументиран избор на решение</i></p> <p><i>2 т. – при неясен отговор (без ясна теза).</i></p>	6
<p>Използва коректно и прецизно философска терминология</p>	2
<p>Спазва книжовната норма на българския език и подходящ аналитичен стил на изложението</p>	2